

1. מושג זה הוא
2. הוא זו מושג זה

הקדמת מענדעלע מוכר-ספרים

אמר מענדעלע מוכר-ספרים, זוגת מענדעלע מוכר-ספרים: געלייבט אין דער בורא, ואס נאכדעם, ווי ער האט באשפֿן די נאנז גרויסע וועלט, האט ער זיך מישב געווען מיט דער פְּמִילָא מלאכִים אין הימל און צומ לעצט גען מאכט אַ קלְיִי ווּלְטְעֵלֶעֶן, דאס מינימ מען דעם מענטשנ, ואס ער הייסט «עלט קְטָן», זוויל דאס מענטשל, ווי איד קוקט אים אן, האט אין זיך אלע **מיינִי**
(1) בראאים און באשעפעניש. איר געפֿינט אין אים אַלְעֲרֵלִי ווּלְדַעַת חִוּת, אַוְיךְ
פארשידענען מניין בהמות; איר געפֿינט אונ אים אַלְעֲרֵלִי ווּלְדַעַת חִוּת, אַוְיךְ
שפֿאָנִיש פְּלִיגָּן, אַפְּרִיס ווּכְדָמָה אַזְעַלְכָּעַ שְׁלָקָע, אַזְעַלְכָּעַ מִינִי שְׂרִיצִים; אַיר
געפֿינט אין אים אַפְּלִיגָּן אוֹיךְ אַרְוֹת, אַשְׁוֹאָרֶץ יָאָר, אַשְׁטָן, אַמְּטָרָגָן,
שׁוֹנָא-יִשְׂרָאֵל, ווּכְדָמָה אַזְעַלְכָּעַ מַוְיקִים, מַחְבִּים, אַנְשִׁקְעָנִישׁן; אַיר גַּעַט אַין
(2) אַים אַוְיךְ ווּאַגְּדָעַלְכָּעַ צְעַנְעָס: ווי אַקְאַז, אַשְׁטִיגָּעָר, שְׁפִילָט זיך מִיט
דער מָוִי; ווי אַטְכּוֹר כָּאָפְּט זיך אַרְדִּין אַין אַשְׁטִיגָּן מִיט עַופּוֹת אַוְן דְּרִיט
וַיְיַעַבְעַד אַפְּ דִּי קָעָפְּ; ווי אַמְּלָאָפְּסָקָעָר קְרִימָעָן יְעַנְעָם נָאָךְ אַלְצְדִּיגָּן, וואס ער
טָוּט; ווי אַהוֹנְטְּסָלְוָשָׁעָט, דְּרִיטָט דֻּעָם ווּיְדַלְפָּאָר אַיְטָלְעָקָן, וואס ווּאָרָפָט
אַים אַוְיךְ פְּלָגְנָטָרָט, פְּאַרְשְׁפָּאָרָט זיך אַונְגָּט זיך אָוִיעָרָט, ווּכְדָמָה נָאָךְ אַזְעַלְכָּעַ מַשְׁוָּנה ווּאַגְּדָעַלְכָּעַ
אוֹן זְשּׁוּשָׁעָן אַים אַן פּוֹלוּעָ אַוְיעָרָט, ווּכְדָמָה נָאָךְ אַזְעַלְכָּעַ מַשְׁוָּנה זְמַעַן, וואס
אַאֲכָן. אַיךְ בֵּין עַס אַבְּעָר נִישְׁתָּאָוִיסְּקָעָן גַּעֲלָבָט אַין זִין לִיבְעַר נְמַעַן, וואס
עַטְּצָאָו שְׁוִינְגְּנָדִיק אַלְצְדִּיגָּן, וואס אַין דֻּעָם דָּאָזְיָקָן «קְלִין ווּלְטְעֵלֶעֶן» נִיט
פִּיר אַוְן שְׁלָאָגָט מִיט אַים פְּאָרָט נִישְׁתָּאָוִיסְּקָעָן כְּפָרוֹת; וואס דְּרָלְעַגְּנָעָרָט זִין
צָאָר, פְּאַרְטְּזָאָגָט דִּי עַבְּרָות אַוְן טָוּט גְּדוּסָה חַסְדָּמִיט דֻּעָם זִינְדִּיקָן מַעַנְשָׁן,
אַיךְ בֵּין דָּא אָוִיסָן צַוְּדָעַצְיָילָן דִּי גְּרוּסָע גַּעַנָּא, נִאָכְדָּעָם אַוְן פְּרִיעָר אַבְּיסָל
מִיט מִיר, אַרְעָמָעָן בְּעַלְ-עִבְּרָה, גַּעַטָּאָן, נִאָכְדָּעָם אַוְן פְּרִיעָר אַבְּיסָל
עַשְׁטָרָאָפָט.

רבותי, הַפְּעָרָדָל שְׁלִי מַת! מִין פְּעָרָדָל רַבְּתוֹם, אַיְזָנָגָרָט, מִין גַּעַטְרִילָן
פְּעָרָדָל, וואס כל יְמִיוֹ, דאס גַּאנְצָעָעָלָעָן וְיִינְסָמָעָן, אַיְזָעָס גַּעַטְרָאָפָט.

געדינט געטְרִי אַוְן נִישְׁתָּאָוִיסְּקָעָן מַעְרָוָוָסָט מַעְרָוָוָסָט ווּי אַונְגְּזָעָרָט סְפִּירִים; וואס אַיְזָעָס
געווען אַמְּפּוֹרָסָט, אַבְּקִי אַיְזָעָס אַלְעָז ווּוְעָגָן, אַגְּרוּסָעָד בְּעַלְ-צְרוֹן, וואו עַרְגָּעָז
אַקְרָעָטְשָׁמָעָן; וואס אַיְזָעָס מִיר אַוְיכְּגָעָפָאָרָן כְּמַעַט בְּכָל תְּפִזְוֹת יִשְׂרָאֵל,
צְוִישָׁן דִּי אַלְעָז יִדְיְשָׁעָ קְהִילָּות, אַוְן אַיְזָעָס גַּעַוְעָן אַוְמַעְטָוָם בְּאַקְאָנָט —
הַפְּעָרָדָל, אַט דָּאָס פְּרָדָל, הַלְּךְ לִמְתָּה — האט אַמְּתָה שְׁמַנְגָּנוּמוּן
לְגַבְּעָמָר אַיְזָעָס פְּלָגְנָטָרָט זְעַמְּגָעָן, נָאָר אַרְעָם אַיְזָעָס
גַּעַוְעָן אַבְּיִסְלָמְשָׁקָעָן, אַמְּלָעָטְלָעָכָעָן דָּאָרָעָ שְׁטָקְלָעָר בְּרוּט, וואס אַיְזָעָס
פְּלָעָג אַוְועָקְקוּפָן בְּיִי אַרְעַמְּעַלְיִיט מִיט טְאָדְבָּעָם. אַז אַד אַוְן ווּיְיַעַבְעַד
וואס עַס פְּאָלָט אַרְיָין צַו אַיְזָיְשָׁן מַוכְּרִ-סְפִּירִים! שְׁלָעָפָן שְׁלָעָפָט זִיךְעַס שְׁוּעָרָעָ שְׁחוֹרָה
אַיךְ אַרְיָיסָן אַן הַאֲרָעוּוּסָט אַפְּשָׁר נָאָךְ מַעְרָפָן יְעָנָן, וואס פְּרִין שְׁוּעָרָעָ שְׁחוֹרָה
אַן עַס נָבְעַד עַס עַס נָבְעַד מַכְּתָּה. אַיךְ יִדְיְשָׁעָר מַוכְּרִ-סְפִּירִים הַאֲט אַלְיָין מַכְּתָּה
וואס. צַו עַס אַוְן פְּגָרָט מִיט זִין ווִיְבָן אַוְן קִינְדָּעָר אַעַן מַאל אַיְזָעָס
הַגְּנוּגָר! אַיךְ בֵּין עַס אַבְּעָר נִישְׁתָּאָוִיסְּקָעָן הַשְּׁמִיתְבָּרָךְ האַט מַד נָבְעַד גַּעַז
שְׁטוֹרָאָפָט, אַיךְ בֵּין גַּעַבְּלִיבָן אַן אַפְּעָרָדָל, קִוְּפָן אַן אַנְדָּעָרָם האַב אַיְזָעָס
גַּעַהְתָּפָר עַפְּסָעָס, אַז אַד אַדְאָרָפָר מַעְן פְּאָרָן אַוְיךְ יִרְדִּין. עַס אַיְזָעָס גַּעַוְעָן
זִיעָרָלְעָטָט.

אַן ווּי אַיךְ זִין מִיר אַוְיךְ פְּאַרְזָאָגָט, קְוָמָט אַרְיָין אַיְגָעָר, מִינְגָּעָר אַבְּאָז
קָאנְטָעָט. גִּיטְּצָו גְּלִיךְ זַו מִיר אַוְן רַופָּט זִיךְעַס:

— רב מענדעלע, אַיר ווּטְמַטְקָוִינְפָּט — עַגְּטָפְּעָר אַיךְ מִיט אַקְרָעָעָן — נָאָר
וּוּאוּ גַּעַמְטָמָעָן דִּי קָאָז?

— עַט, — מאכט עַט, — נִישְׁקָה! אַיר ווּטְמַטְקָוִינְפָּט באַדְאָרָפָן אַצְיָנְד גַּעַבָּן
אַגְּרָשָׁן. עַס קָעָן אַפְּשָׁר נָאָךְ מַעְגָּלָעָד זִין, מַעְן זַאל אַיְדָעָפָס אַוְיסְלִיְעָן.
מעַן ווּוִיסְט, נִישְׁקָה, אַז אַיר זַו אַיְם. — קוֹוֵף אַיךְ דִּי קְלִיאָטָשָׁע וַיְיַעַר גַּעַרְן.

— אַוְיבָן אַזְוִי, — זַאג אַיךְ זַו אַיְם. — קוֹוֵף אַיךְ דִּי קְלִיאָטָשָׁע
טָאָקָעָבָלְדָן שְׁחוֹת. קְוָמָט, זִיטְמַוחְלָה, לְאַמְּרִי גִּינְזִיבָּה אַנְקָוָקָן.
— אַיר טָאָקָעָבָלְדָן שְׁחוֹת צְוִינְיָה. רַופָּט עַד זַיךְ אַן. — אַיךְ הַבָּא דִּי קְלִיאָטָשָׁע
דָּא, טָאָקָעָבָלְדָן שְׁחוֹת.

— וואס הַיִּסְטָט, אַיר האַט זַי דָּא? — פְּרָעָג אַיךְ אַים פְּאַרְזָאָגָט.
— דָּא, טָאָקָעָבָלְדָן שְׁחוֹת צְוִינְיָה. רַופָּט מַעְן מַגְּנָטָל, — עַגְּטָפְּעָר עַד מִיט אַ
שְׁמִיכְבָּלָעָן.

— אַיר לאָכָט פּוֹן מִיר, ربְּ קָרוּבָן! — זַאג אַיךְ זַו אַיְם מַיט אַרְדְּדָאָס. —

געפֿינט אַיךְ אַן אַגְּדָעָרָן, פּוֹן ווּמַעְן צַו לְאָכָן. קְאַמְּטוּוּס גִּינְזִיבָּה אַצְיָנְד נִישְׁט
אַין קָאָפָט.

הקדמת מנגדי מוכר-ספרים'

אמר מנגדי מוכר-ספרים: יתרון הבורא, שלאחר
שיצר את העולם גדול נטול בפטילה שלו ובראו
עולם קטן, כי הדרם, ככל שהוא שוכן בהן
פודענות, כל השודדים מלאכים רעים, אמורים
בזהב, לא עליכם. את ראייהם, כיצד מחקים הקוטים
כל מה שעשו פלוני, כיצד «משמש» הכלב ומכתש
זונבו בפני כל אדם הוודק לו מות לחם, כיצד ארב
עכביש לובוב, לו כדו ברכשו ומוציא את שדו, כיצד
שורחים תושבים מושנים וטפלים ארים מעין אלה. אבל אין
את כל הנעשה באותו «עולם קטן» ובכל זאת
משמעותו, המרורים שעתה היזדים. והיותה יוזמת
רבותי, טהור אַתְּ שְׁעַתָּה הַשְׁיִי אַתְּ, בְּעַלְעָרָה מסכן, אהרי
שענשתי קעה קודה לנו. רבעותי, טהור אַתְּ הנאמנה, אשר כל
רבותי, טהור אַתְּ מִתְּהִלָּה! טהור אַתְּ מִתְּהִלָּה בְּעַבְדָּה, אשר עבדה באמונה ולא
ידעה שום דבר חזק מן הספרים שלנו, שהיתה מפורשת,
מפורשת, בקייה בכל חדרים, בעלת וכrown נפלא
לזכור כל בית-מרוח אינו הינו, שהשיטען כמעט בכל
חפוץ ישראל, בכל קהילות היהודים. והיותה יוזמת
לשם בכל מקום — וזה חסותה הלאה למתה — מטהה
משמעותו, בלילה בעוטר, בכטולו לבי עלי צני מדי אדרבא,
אבל העניות היה כריגל קאת קש וגבבה, ולעתים
ברעב. מכלה היה קומת השהייתי קונה אצל עניים המהורים
פתוחות להם נוקשה שהיה אצל עניים חסותה שופלה בידי
מנוכרים יהודים היא נסחבת חמד ועובדת בפרק
אוili עוד יותר מאותן סותות המובילות סחורה יקרה.
ואוכלת — לא עליכם — מטבח מוכר-ספרים יהודו
עצמם אין לו מה לאכול והוא נזע ברעב עם אשתו
ובגינו עשר מענים ביום! אבל אין זה מעניין, גונחה
יצאה מלפני השהיי ונשארת בלילה סותה. לקותה אחרת לא
השיגה ידי, ולירידין צריך לנשען. רע ומר היה לי מאר
וכשאני יושב כאן, ש��ע בדאות, נבוך אחד
ממכני, נגש ישן אליו ואומר:

— רבִי מַנְדָּלִי, יְקַנֵּת סּוֹטָה?

— וּדְאֵי שְׁהִי תְּקֹנָתָה, עַזְוֹת אַנְיָי מִתְּהִלָּה
אַבְּלָה הַכְּפָעָמָן יְקַנֵּא?

— אַטְ, משיב הָוָא, אַין דְּבָרָה לא יְצַדֵּק לְסַלִּיק
עַכְשִׁוּתָה, יְקַנֵּן אַסְיָוּ שְׁלִיחָה לוֹ מַשְׁחָת. יְדֹעַ שָׁאָד
ישָׁר הָוָא.

— אַטְ, כְּנָן, מִשְׁבֵּב אַנְיָי, אַקְנָה את הטוסה בחפה
לְבּוּ. וּמִיד, בְּלִשְׁתִּוְתָה. נַלְקָח, בְּמִתְּוָתָה. לְשִׁיטָן עַזְוֹן על הסחורה
— לִילָּק לְאַמְּבָעִי.

— אַטְ, מִתְּהִלָּה אַנְיָי, אַקְנָה את הטוסה בחפה
לְבּוּ. וּמִיד, בְּכַעַף בְּגִדִּי — הוא משיב בחוף.

— כְּאָן, בְּכַעַף בְּגִדִּי — הוא משיב בחוף. — צחוק הָוָא עַזְוֹת לְיִהְיָה אַנְיָי
אני לו מתח רוגן. — יְמַצֵּא לו מטרה אחרת לחצץ לעגו.

מוחי אַיְנוּ קָוַלְט כַּעַט בְּדִיחָות.

instead of a desrept horse!

— חילילו! איך טרייב גאנציגשט קיין קאפטאוועט. — זאגט ער צו מיר און נעמט באלאד טאכע אָרוּיס פון אונטער דער פאלען גראזיטן פאק מיט פאָפִירן. — זעט אַיר, رب מענדעלע, דאס אַינְגַּאנְזֶן געהעד אַיגְנֶעט, מײַזְעַט אַ גוֹטֵן פֿרִינְט. זין נַאֲמָעָן ווועט אַיר געפִּינְעָן דָּא אַנגְשֶׁרְבִּין אוֹיף די זאָקְן, וועלכּעַ ער האָט געמאָכְט. אַיְגַּע פון די דָּאַזְּיַיקָּעַ אַזְּחָן היַסְט, פֿאָרטְשִׁיט אַיר מִיד, מִיט דָּעַם נַאֲמָעָן די קְלִיאַטְשָׁעַ. דער מַחְבָּר אַלְיָין אַיְזְנֶדֶת, לאַעלְיכָּם, עַפְעַט, וויַ רַוְּפַט מַעַן עַס... צַעְמִישַׁט, גַּאֲרַע צַעְמַרְאָגָן. אַגְּנָדוֹן לְלָעַט, וַיְגַּעַגְּטַע פֿרִינְגַּט, גַּלְיסְטַט זִיךְרַיְעַר, אַנוּ זַיְנַעַט מַעַשְׂיוֹת זָאָלָן כָּסְדָּר אַפְּגַּעַדְרוֹקָט אַוְן פֿאָרָד קוֹיפִּיט ווועָרָן. אַוְן ווועָמָעָן אַנְדָּעָרְשָׁה האָבָּן מִיר גַּעֲקָעָנְטָן אוֹיסְקְּלִיבָּן, דָּעָרְמִיט זִיךְ מַתְּעַסְךְ צוֹ זַיִן, ווֹעֵן טַאֲקָעַ בַּישְׁטָ אַיְיךְ, رب מענדעלע, ווֹאָס אַיר האָט אַיְן אַונְגְּזָעַר ווַיְגַּנְּקַל אַזְּאָל שֶׁם? מִיר פֿאַרְלָאָגְּנָעָן פון אַיְיךְ, אַיר זָאָלְטָט נָט אַיבְּעָדָה קוֹקוֹן די פֿאָפִירָן, אוֹיסְשָׁטָעָלָן אַיטְלָעָכְעַ מַעַשְׁה אַקְוּדָטָט וויַ מַעַן באַדָּאָרָת דָּעָרְוִיךְ פֿאַרְלָאָזָן מִיר זִיךְ שַׁוְּיָן אוֹיף אַיְיךְ, אַוְן גַּאֲרַע צָוָם עַרְשָׁטָן זָאָלְטָט אַיר אַפְּדָרוֹקָן די קְלִיאַטְשָׁעַ. פָּוֹן באַלְיוֹנוֹגָג ווּלְעָלָן מִיר שְׁמוּעָן שְׁפַעְטָעָר, אַיר ווּעָט, נִישְׁקָהָה, זִיכְעָר צּוֹפְּרִידְזָן זַיִן. אַוְיבְּ אַיר גַּעֲנִיטִיקָּט זִיךְ אַצְּנֶדֶת אַין גַּעַלְתָּם, ווּעָלָן מִיר אַיְיךְ דָּעָרוֹיְיל גַּעֲבָן אוֹיף דָּעַם חַשְׁבָּזָן. נָוָן, ווּילְטָ אַיר, رب מענדעלע? — אַ פרְעָג אַבְּיסָל, אַוְיבְּ אַיךְ ווּילְ? אַיךְ ווּילְ מִיט דָּעַם גַּאנְצָן לעַבָּן, —

האב איד גענטפערט און פשוט געתאנצט פאר גלויס פריד.
 נאכדעם איז איך האב מיך אַפְּגָעָפָרְטִיכִים מיט מיניע געשעטען, האב איך
 מיך גענומען געשמאך צו דער קליאטשע — זי צוניגויגעשטעלט, ווי עס געהעל
 צו זיין, איינגעטעילט זי אין קאפעטלען און אייטלאעטס קאפעטיל אַ נאמען געגעבען
 ווי אוים פאסט — אוז און ארבעט, וואס נאך דערפאר אַלְיאַן שרייבין ייך אַנדערע
 אונטער אויף יענעם כתבים און הייסן מחרברים... קורץ, איך האב מיך נישט
 געפוילט און געתאן מײַן זיך גאנצ' בעטראַי.

הוּא הַיִגְנֵט, רָבּוֹתִי, עַטְלָעֶכָּע וּוּרְטָעֶר מִכּוֹחַ דָּעַר קְלִיאָטְשָׁע :

די קליאטשע אין גערדיין אויף א הויין גאנגע, אויף דעם גאנגע, ווי די אלטער האבן געשריבן. איטלעכדר וועט זי פארשטייך כפי זיין פארשטאנד און זיין מדרגה. פאר מענטשולעך פון א קלינינער מדרגה וועט זי זיין פושט א ואונדער-שיינע מעשה, ויועט גלאט געפעלן דער פראסטער פשט. די דאייקע אבער פון א גראסער מדרגה וועלן אויך אין איר געפינען עפעס א ואונזק, א רמז אקעגן אונז, זיגליך מענטשן, איך, אשטייגער, אין מײַן מדרגה, האב אין איר געפונען במעט אָלֶע יִדְישׁ נְשָׂמֹת, אָלֶע אָונְזָעֶרֶע נְפָשָׁות אָוּן דֻּעַם

אנו נודער בעיל-טבורוב אונ פון אונדערברט אלט-פֿרְנָזִינָן זַרְהָדָה
איך בין בי מיר גאנץ זיכער, איך בשת ליענען וועלן א סך פון איך, דבותים, איטלעכער אין זיין גראד, זיך
גיטש קענען אינגעאלטן. אינגעער וועט מיט פֿיעֶר א געשדי טאן: איך, דאס
איין אונ אנטזעהערגעניש אקעגן אונדער רב יוסין! נאך איינעד: איך, דאס מיגט
מען נתן רב ביקעס! ולמן-יעקעלע רב מאטעלעס! הערשקע רב אבעלאעס!
אך דרייטער: איך, איך, איך האב געפונגען דעם סוד פון אונדערע טאקסעס, פון

איך האב געפרעגט אַ שאלה בהי די גלוופסקער דיינעם אונ' בי אלע דארטיקע פיענע ברויות פון דער גומטר בנופיא: אוזו ווי איך האב דעם עולם צונזאונגט אָרויסצונגעבן אַ צוויטן טיל פון דער טאקסען אָון האב דערבי נישט געזאגט אַבלידינדר, בגין איז דאך מײַן זוארט שווין גלייך טאַקע ווי אַ נדר, היינט ווי אַנְיָין דער דין, רבעותים, האב איך ווי געפרעגט, אַן אַיך גיב אַצינד אַרוויס מײַן קְלִיאַטְשָׁע, אַוּב אַיך קען מיט אַיד יוֹצֵא זִין מײַן נְדָר? ווי האבן געקלערט, געקלערט, זיך געבערד געקראצט, געקראצט אָון האבן צום סוף אַוִי געזאגט: אַ, רב מענדעלע, אַוזו ווי מיר האבן דאָ ערשותעקט אַריַת, אַ תמצית פון דער טאַקסע, זעגען מיר אַיך דעריבער מתריר נדר. הקלייאַטְשָׁע הוּא, די דָּזְקִיעַ עַלְיאַטְשָׁע, השובה לבם, איז אַיך געדרבונט, כאילו קוּמיַת, גלייך ווי אַיר וואַלט געהאלטן זוארט אַן אַרוויסגעגעבן החלק השני — דעם צוויטן טיל מהטאַקסע בכל פרטיו, מיט אלע פיטשעוווקעס. נישקה, מען קען מיט אַיר זיער גוט ווֹצֵא זִין לְכָל הְדֻוּת!!

כמה מעילות טובות במקום, וויפל דאנק בגין איך דעם אויבערשרטען שוולדיק,
ווען איך וואלט דערטאטט די קליאטשע גלאט גאר און געלט פאראוייס, צו קויפין
מיר א פערידל, אין דאך **דיננו**. ווען איך וואלט זי דערטאטט מיט געלט פאָר-
אייס און זי וואלט אין זיך נישט געהאָט אַתמצית מהטהאָקסע, אין דאך דיננו.
ווען זי וואלט אין זיך געהאָט אַתמצית מהטהאָקסע און די **דיננים** וואלטן מיר
ニישט געווען מתיר נדר זיין, אין דאך דיננו. ווען די **דיננים** וואלטן מיר געווען
מתיר נדר זיין און דערביי זיך נישט משונה געקראצט, אין דאך דיננו. ווען
ייי וואלטן דערביי זיך משונה געקראצט און איך וואלט נישט געווענסט, פאָר
זואָס, אין דאך דיננו. ווען איך וואלט געווענסט, פאָר וואָס, און וואלט נישט
פארLASTEN, און די קליאטשע איז, אפנײַם, מסוגל, מען זאל פון איך זיך קראָצֶן,
אין דאך **דיננו**.

על אחת כמה וכמה באדרארך איך דעם אויבערשטן דענקען, וואס איך דערטנטפֿט די קליאטשע און נאך מיט געלט פֿאראויס צו קויפֿן אַ פֿערDEL אָונְן זִי האלט אין זיך אַ חמץית מהטאנקסע און די דיניגים האבן מיר מתייר ניד בעוווען און זוי האבן דערביי זיך משונה געקרצט און אַיך וויסס פֿאַר וואס און איך פֿאַרשטיין, אָנוּ די קליאטשע אַיה, אַפְנִים, מסוגל, מען זאל פֿון אַיר זיך קראצֶן, לכפר על כל עונגוניגו, אָנוּ אַפְקּומעניש אַיך אַונְדוּערע זינד.

אט דאס, רבוותים, בין איך אויסן מיט מיין קווצער הקדמה — וואס אויז דער לונג, דאס אויף דער צונגען!

ב"ח אלול, אויף דער בוייד מיט ספרים, צוינוישן גלופסק און טעטעריוווקע.

— חילילת. איני חומד לי לצלון — אומר חוא
ומוציא מתחתי כנף בנדז'ו חבילה גדולה של ניריות. —
חוא רואת, רבי מנדיי, כל זה שיין לאחד פידיעי. את
שנו ימצא רשות כאן על הכתבים שחרר. אחד מן
הכתבים הללו, הוא מאכין, נקרא בשם "סוסתוי". המחבר
עצמו הוא בעית, לא עלייכם, מבולבל במקצת, מטורף
לטמי. אנחנו ידרינו הטוביים, רוצחים מאה, כי מעשיותו
יוזדפס כסדרן וימכרו. ובמי יכולנו לבוחר. שיתעטך
בזה. אם לא במר, שנתרסטםשמו כל כך בטעינתנו
שאלתנו ובקשתנו, כי ישים עין על הכתבים ויסדר כל
מעשיה במקומה הנכון — בוח הנגנו סומכים עליו —
וראשית כל ידיסים את "סוסתוי". על שכיד-טרחת נזכר
אהיב. והוא יבוא איה על שכרו. אם הוא זוקק לככסף,
נתן לו לעזע דמי-קדימה. ובכך, רוזח חוא, רבי מנדיין
— שאלתא אם אני רוזחה בכל לבני אני רוזה —
עינתי כשאני רודק מסח מרוב שמחה.

כשוננית אחים מעצק היחילתי לטפל ב'סוטה' – סדרתיה כהונן, חלקתה לסדרים וקראותם לכל פרק שט מתחאים – עבודה שבגללה בלבד נהנים אחרים מהותם שפטם על כתבי אחרים ונקראים מחרדיהם. בקיצור – לא עשתי מלאכת רעה ועסוקתי באומונה.

זעטת רבותי, מליט אחדות על "טוסטיז".

הספר **"סוטתי"** כתוב על דרך הסוד, כמו שנתנו
לכתוב הקדמוניות. איש יישג אותו לפי שכלו ולפי
מורונו. לבעלי מדרנה נומכה לא יהיה והוא אלא
מעשה יפה להפליא. הדברים פשוטים יגרטו לחם
עונג אולם קוראים המחוגנים במדרגה יותר נבוחה
ימצא בספר רמו להחטאיהם של בני דורנו. אני, לمسئל,
מדרגנה שלימאי בו את נשמותיהם של כל ישראל
גופם ואת סוד מעשיהם בעולם הזה. לי אין כל
ספק בדבר, כי חוך כדי קריאה לא יכולו רביהם מכבר,
רבותוי — כל אחד לפי מורונו — להתחזק, האחד
יקרא מתחן התלהבות: אוין, זהו רמו כלמי ר' יוסף
שלנו! עוד אחד: אוין, בגין מרומו ר' נתן בר' חיים!
ולמן-יעקלין בר' מושטליין הירשקה בר' אבאליין
והשלישי: אוין, אוין, מצאתי את הסוד של הטעסה
שלנו, של בעלי-הטוכות שלנו, של כל ההתנחות
היריגנו גדרותם.

שאלה הצעחי לפני הדיינים דקיק כסלוון ולפני
הבריות היטות מן הכנסייה הטובה דחתם: היה
וחבשתתי לקהל חוקרים להוציא חלק שני מסדרי
„הקסה“), ולא הושתט את המלדים „בלן זדר“, הרי
יהה בהבטחתו לכתחילה משומן נזר; מהו אפוא הדין.
רנטוני – כך שאלתי – אם אני עומדת בעת להוציא את
„טוסטי“, האשלים בוזח את נזריו – הם חקרו ודרשו,
התגרדו, לא עלייכם. והתקrzצוו, ולבסוף אמרו: הנה, רבבי
מנזרדי, היה וועל באנו ריח „הקסה“, ו חמאתה. תגנו

מתירים בזה את נדרך. סוטה זו חשובה לכתם כאילו קיימתם והזואתם את החלק השני מ-הטקסטה" בכלל שפטינו. אין דבר, יכוליט לנצח בה יפה לכל הדעות ... כמו מה עלות טובות למוקם עלי: אילו זכיתי בסוטאי" שפטם. בלי כל דמי-קדימה. לשם קניית סוטה ממש — דיןנו. אילו זכיתי בה בתוספת דמי-קדימה ולא הייתה תחתית מ-הטקסטה" — דיןנו. אילו הייתה תחתית תחתית מ-הטקסטה" והධיניות לא היו מתירים את גדרי — דיןנו. אילו היו הדינים מתירים את גדרי ולא היו מתקרים בשעת-מעשה באופן משונה — דיןנו. אילו היו מתקרים בשעת-מעשה באופן משונה ולא הייתה יותר על שום-מה הם מתקרים — דיןנו. אילו הייתה יודע על שום-מה ולא הייתה יודע כי הטסתן רנראת, בוחן יאה לגורם החבראים — דיןנו.

על אחת כמה וכמה עלי' להודות להשי' שוכיתו
ב- 'סוחט', וועוד בתוספת דמי-קידימה לשם קניית סוטה
מממש. וזהיא מפילה בחוכחה תמצית מ- 'הטקטה', והדיניות
התבירו את נדרי, וחתקרצטו בשעת-מעשה באופן משוננת
וזאנוי יודע על שום-מה, ואני מבין כי הסוטה, כנראת
כוחה יסתה לגרום התקרצותו. — לכפר על כל עונונתינו
זהה, רבותי, כוננתי בהקדמתי הקצרת. וחרי
גלאית את כל אשר היה טמן, בלבד.

ר' אלול על העגלת הטעונה טריים בין כסלו

וְתָאִירִיבָתָה.

הקטן מנדי מודע